

Dohánygyár PÉCSI

XIII. évfolyam, 1. szám

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1987. JANUÁR

Mire megy a pénz?

A legeredményesebb év

Új létesítmények 1987-ben

A döntés a vállalati tanácsé

Vállalatunk 1986-ban fennállásának legeredményesebb évét zárta. Jelenleg a pontos mérleg még nem készült el, de nyereségünk várhatóan 155 millió Ft körüli, ezzel megyénk egyik legeredményesebb vállalata leszünk. A létszamarányos nyereségünk országos viszonylatban is igen jó. Régióinkban például olyan vállalatokat előzünk meg, mint a Konzum, vagy a Sopiana Gépgyár. Eredményeink alapján 1987-ben várhatóan 35 millió forintot költethetünk beruházásra, fejlesztésre.

Nézzük meg, hogy mire költjük ezt a nem kis összeget, illetve mire telik belőle?

Tmk 12 millióért

1987. legjelentősebb beruházása az új tmk-épület építése lesz. A teljes bekerülési összege várhatóan 12 millió Ft körül alakul. Az engedélyezési és kiviteli tervek már készülnek. Az építés kezdése a jelenlegi tmk-műhely előtti közművek kiváltása miatt, az év második felére húzódik, a teljes befejezés 1988-ban lesz. Az elkészült tervvázlat szerint az épület két-szintes, és egy zárt szerelőcsarnokkal kapcsolódik a meglévő tmk-épülethez. A beruházás kapcsán a régi épület tatarozására is sor kerül. Az új épület alsó szintjén 200 m² alapterületen kap helyet a lakatos- és villanyszerelő műhely. A felső szinten műszerész-műhely, rajzterem, tervtár, étkezőhelyiség, üzemi vezetői és művezetői irodák lesznek. A lakatosműhelybe mesterséges szellőztetést is tervezetünk, a többi helyiség természetes szellőzős. Az épület a munkakörülmények javításán túl, esztétikus megjelenésével jól illeszkedik a gyár belső képiébe.

1987-ben valósul meg a gyár északkeleti sarkán lévő, volt lakóépület — jelenleg felvonulási épület — átalakítása. Ebben a mostaninál lényegesen korszerűbb orvosi rendelő kap majd helyet. Az új orvosi rendelőben az üzemorvosi rendelően kívül fogorvosi és reumatológiai szakrendelés is lesz. Tervezzük továbbá nőgyógyászati szakrendelés bevezetését is. A reumatológiai rendelőben az ultrahangos és rövidhullámú kezelések mellett, a rászorulóknak egy Tangentor is rendelkezésre áll. Az épület érdekessége, hogy a gyár felőli oldalon és a Dohány utca felől is kap egy-egy bejáratot. A külső bejáraton a gyárépületen való átjárás nélkül megközelíthetők a rendelők, és a teljes beüzemelés után dolgozóink családtagjai is látogathatják a rendeléseket. A beruházás teljes végösszege az építészeti átalakításokkal, közművesítéssel, orvosi műszerek beszerzésével együtt 2—2,5 millió Ft lesz.

Az orvosi rendelő kialakításával párhuzamosan, 1987. tavaszán helyreállítjuk a Dohány utcai kerítésrészt, sőt egy tanácsai határozat alapján a járda és az út közti részt — amelyet most dolgozóink parkolóknak használnak — parkolásra alkalmas állapotba kell

hozunk. Jelenleg már folyik a kivágott fák tuskóinak és gyökérmaradványainak eltávolítása. (A helyreállítás után a parkolást a tanács KRESZ-táblák kihelyezésével meg fogja tiltani!)

1987. első negyedében befejeződik a régi trafóház szivattyúgépházza alakítása. Az új gépházban 3 db vízgűrűs vákumszivattyú lesz. Az üzemeltetéshez szükséges hűtőtornyok megérkeztek, de a keringető szivattyúk még nem. A beüzemelés ezek megérkezése után indulhat. A jelenleg még alumíniumbarakban lévő működő szivattyú áttelepítése — a keringető szivattyúk beérkezésétől függően — várhatóan a nyári leálláskor kerül sor.

1987-ben indul, 1988-as befejezéssel egy targoncagarázs építése, a trafóház mögötti üres téren. Jelenleg tervezése folyik. Ebben az épületben kap majd helyet a két Atlas-Copco nagynyomású légszűrő. Az épület elkészülte után szükség lesz egy harmadik gép beszerzésére is, mert egy gép már most sem tudja ellátni a hálózatot, és gyakran tartalékgép nélkül üzemelünk.

Megújul az óratorony?

1987-ben megkezdjük a jelenlegi orvosi rendelő épületének átalakítását is. Az új rendelő elkészülte után ide kerül majd a porta nagyobb területtel, a bolt, és itt alakítjuk ki a telefonközpontot is. Idén állítjuk helyre a vállalat területén lévő közvilágítási hálózatot, amelynek kábeleire a különböző építkezések során megfongódtak. Elkészül a már megkezdett ipari vízhálózat kibővítése a délkeleti sarkon lévő aknáktól indulva.

Fenntartási jellegű munkáink során folytatódik az igazgatási épület állagmegóvása. Idén elkészül a külső homlokzat helyreállítása az óvodaépülettel megegyező színben.

A filtergyártás áttelepítésére a termelési főosztály készíti a technológiai tervet. Eszerint a filtergyártó gépek a régi termelési szintre kerülnek még az idei évben. Megkezdődött és rövidesen befejeződik a régi gyártási épületben az étkezőhelyiség kialakítása, és ugyanitt készül egy mosóhelyiség is. A régi gyártóépület tetején lévő óratorony felújítását is meg szeretnénk oldani, bár a rossz hoz-

záférés és a magasság miatt erre a munkára még nem találtunk vállalkozót.

Állóeszköz-beszerzési tervünkben az idei évben két kisteherautó vásárlása is szerepel. Tervezzük továbbá egy 2,5 m³-es izocukor-tartály beszerzését, valamint két celofánozó, két gyűjtőcsomagoló gép megvételét, és egy keménykartonos csomagológép bérlését.

Beruházási programunk még nem végleges, mivel a vállalati tanács csak ezután fogja tárgyalni, így esetleg még kisebb változások előfordulhatnak. De talán az eddigiekből is kitűnt, hogy a fejlesztésre szánt összegnek megvan a helye, és biztosított a vállalat — ezen keresztül pedig mindannyiunk — javára történő felhasználása.

Purget József

Pályázati felhívás

Az alábbi pályázat közzétételével azon dolgozóinknak kívánunk segítséget nyújtani, akiknek gyermekei pályaválasztás előtt állnak.

I. Középsiskolai honvéd kollégiumba: azokat a 8. osztályos fiátanulókat várjuk, akik kedvet éreznek a katonai életpálya iránt, és vállalják, hogy a sikeres érettségi vizsga után a Magyar Néphadsereg katonai főiskoláin folytatják tanulmányaikat. A jelentkezés feltétele: egészségi alkalmasság, magyar nyelv- és irodalom, történelem, matematika, fizika, orosz tárgyakból jó — 3,6 — tanulmányi eredmény.

Jelentkezés határideje: január 31.

II. Tisztjeltesképző szak-középsiskolába: azokat a 8. osztályos fiátanulókat várjuk, akik kedvet éreznek a katonai életpálya iránt. Jelentkezés feltétele: egészségi alkalmasság, magyar nyelv- és irodalom, történelem, matematika, fizika, orosz tárgyakból jó — 3,6 — tanulmányi eredmény. Jelentkezés határideje: január 31.

III. Katonai főiskolára: azoknak a fiatal férfiaknak a jelentkezését várjuk, akik kedvet éreznek a hivatásos tiszti pálya iránt. Jelentkezés feltétele: egészségi alkalmasság, közép-

iskolai érettségi, 23 évnél nem magasabb életkor. Jelentkezés határideje: március 31.

IV. Tisztjeltes iskolára: azoknak a fiatal férfiaknak a jelentkezését várjuk, akik kedvet éreznek a hivatásos tisztjeltes pályára iránt. Jelentkezés feltétele: egészségi alkalmasság, 17—23 év közötti életkor, 8 általános (3 éves képzés), vagy ennél magasabb (2 éves képzés) iskolai végzettség. Kiváló vagy jó szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők katonai főiskolára jelentkezhetnek. Jelentkezés határideje: március 15.

V. Honvédségi egyetemi ösztöndíjra: azoknak a fiataloknak a jelentkezését várjuk, akik valamely felsőoktatási intézmény hallgatói vagy oda felvételre jelentkeznek és tanulmányai befejezése után a néphadsereg hivatásos tisztjei kívánnak lenni. Jelentkezés határideje: március 31.

Jelentkezési lapot és bővebb felvilágosítást a pályázók a Baranya Megyei Hadkiegészítési és Területvédelmi Parancsnokságon (Perczel u. 20.) a pályára irányítási főtisztnél szerezhetik be.

Baranya Megyei Hadkiegészítési és Területvédelmi Parancsnokság

Felgyorsult a tervezés

Ismert az ez évi termelési program, a társvállalatok bejelentetté filterrúd és kreppigényüket. Az értékesítési áraink ismertek, az anyagnormák jóvá vannak hagyva. Ezeknek az adatoknak a birtokában az árbevételi elképzelések jól körvonalazhatók. Problémásabb viszont a költségek tervezése. Ehhez a munkához a társosztályok segítségét, elképzeléseiket kértük.

Amikor birtokunkban lesznek az egyes osztályok igényei, elképzelési számszerűsítve, ak-

kor már a jogszabályok ismeretében sor kerülhet a tervvariációk kidolgozására.

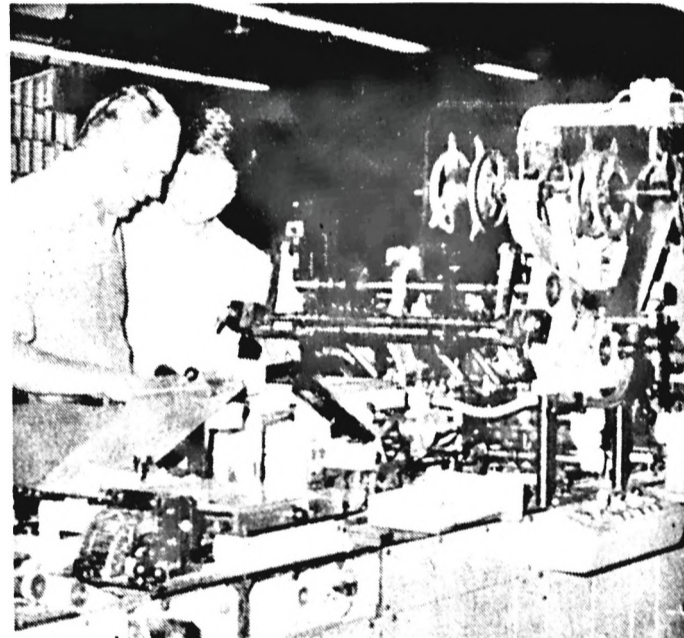
A több variáció elkészítése nemcsak azért szükséges, hogy a vt választani tudjon, hanem a gyorsan változó külső feltételek, illetve helyi adottságaink a legjobban kihasználhatóak legyenek.

Elképzelések szerint a mérleg jóváhagyását követően az 1987. évi tervvariációkat is tárgyalhatja a vt február végén.

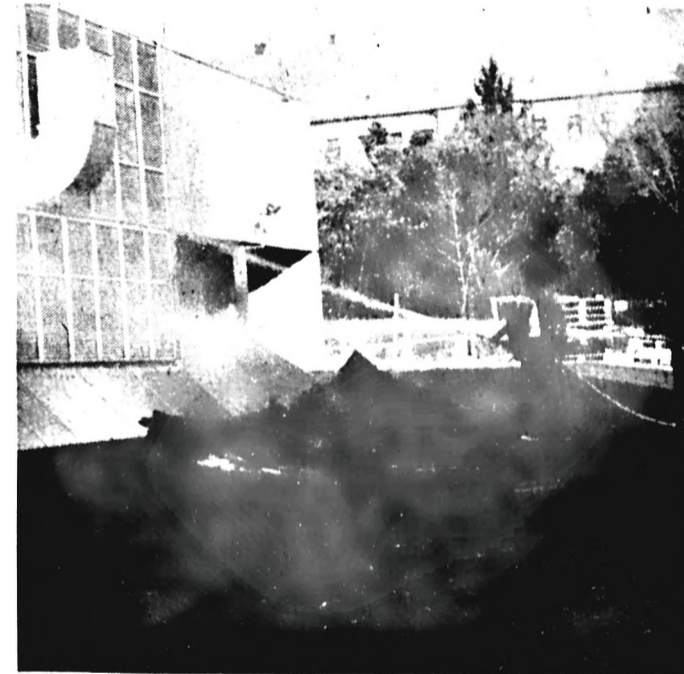
S. É.

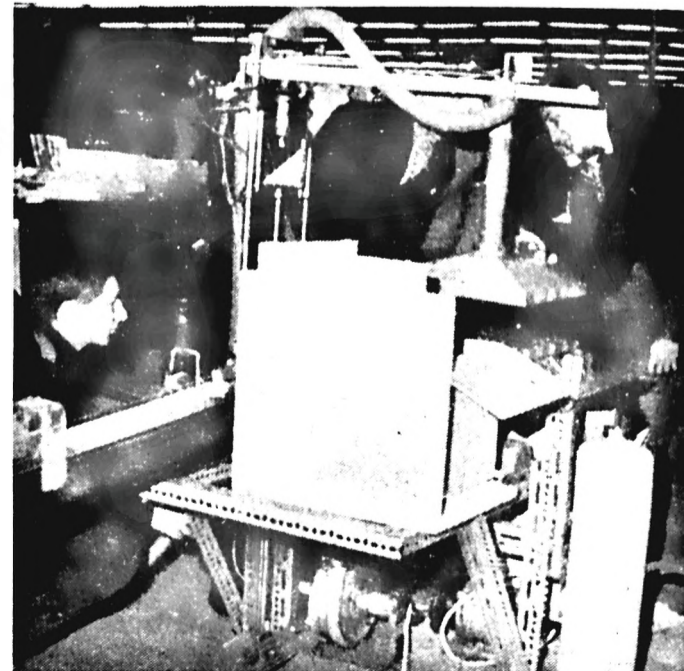
Számos fontos eseménye volt a múlt évnek. Néhányat fotók segítségével idézzük fel. Vállalatunk kiváló címet kapott — munkásgyűlésen adták át az elismerést.

Folyamatos munkát igényelnek a gépek a tmk dolgozóitól, s rajtuk múlóan nem is volt fennakadás a termelésben.

Tűz volt a múlt évben — szerencsére kis kárt okozó. Ezzel együtt a gyári tűzoltók gyakorlaton bizonyítják megbízhatóságukat.

Több új berendezés állt munkába, képünkön: kísérlet alatt a kartonberakó gép.

Hogyan dolgozott a TT?

Év vége felé közeledve az ember akarva-akaratlan valamilyen számadást, áttekintést végez az elmúlt hónapok, napok, események sorát felidézve.

Nos, effajta számadást a TT (Társadalombiztosítási Tanács) is végzett. A lap olvasói előtt egy korábbi újságcikk alapján már ismeretes a vállalati TT felépítése. Csak emlékeztet-frissítőnek: a TT albizottságain keresztül látjuk el részint az államigazgatási, részint a szakszervezeti mozgalmi feladatokat. Melyek az imént említett albizottságok? Lássuk sorjában:

Nyugdíjügyi albizottság. Feladata: figyelemmel kíséri a nyugdíjkorhatár előtt állókat, a nyugdíjasokat. Egyeztetési foglalkoztatási és egyéb érdekeiket. Ellenőrzi, hogy megkapják-e mindazt az anyagi, erkölcsi megbecsülést, amit a szabályok előírnak. Kapcsolatot tart a nyugdíjasokkal. Nyugdíjas-találkozókat szervez, figyelemmel kíséri sorsukat, segíti gondjaik megoldását. A bizottság munkája 1986-ban a számok tükrében: rokkantsági nyugdíj intézése ügyében 16 kérelem érkezett be. Ebből: 4 elintézték nyert, 7 intézése folyamatban van, 5 elutasítva, (orvoszakértői vizsgálat alapján a munkaképesség csökkenése nem érte el a 67%-ot). Öreg-ségi nyugdíj: 20 igényjog elismerési kérelem érkezett, melynek intézése folyamatosan történik.

Üdülési albizottság. Feladata: szervezi az üdüléseket, újabb lehetőségek felhasználásával elősegíti, hogy minél több dolgozónk pihenessen, dönt a beérkező kérelmek alapján, az üdülésben, részt vevő személyéről. 1986. évben összesen 228-an üdültek. Ebből 149 aktív dolgozó (felölt családtaggal együtt), 7 nyugdíjas, 72 gyermek. SZOT-üdülésben 32, Ábrahámhegyen 85, Csehszlovákiában 46, Zalakaroson 19, Boglárlellén 46 személy részesült pihenési lehetőségben.

Segélyezési albizottság. Feladata: a benyújtott kérelmek alapján a bizalmi javaslatát figyelembe véve dönt a segélyben részesülő személyéről és a segély mértékéről. Segélyezési szabályzatban előírtak szerint dolgozik. Bizonyára ismert, hogy a segélyezésre fordítható pénz két forrásból származik. Egyrészt a szakszervezeti csoportvagyontól, (tagdíjbélyegekből befolyt összeg 45%-a marad a vállalati szakszervezetnél), másrészt vállalati alapról. 1986-ra tervezett források: szakszervezeti csoportvagyontól: 71 400,— Ft, vállalati segélyezési alap: 160 000,— Ft (1985. évben még 130 000 Ft volt), összesen: 231 400,— Ft. És most szembesítjük a tervezetet a tényekkel!

Szakszervezeti csoportvagyontól felhasználása: szülési segélyek: 15 600,— Ft (26 fő), temetési segélyek: 21 600,— Ft, (18 fő), rendkívüli segélyek: 34 600,— Ft (33 fő), összesen: 71 800,— Ft. Üdülési hozzájárulás: 2210,— Ft.

Vállalati alapról: szociális segélyezésre: 85 100,— Ft. (92

fő, aktív dolgozó és nyugdíjas), nagycs. beisk. segélyére: 48 500,— Ft, (43 dolgozó), egyedül. beisk. segélyére: 30 900,— Ft (65 dolgozó), üdülési hozzájárulás: 4240,— Ft, nyugdíjas-találkozóra: 6000,— Ft, összesen: 174 740,— Ft.

Nyugd. év végi segélyezés. 70 000,— Ft (előző években a kommunista műszakból befolyt összegből lehetett szétosztani, 1986-ban azonban nem volt kommunista műszak).

Rendkívüli segély az szb hozzájárulásával: 6000,— Ft. Összesen: 250 740,— Ft.

Es most vessenek egy pillantást a tervezett segélykeretre. Hogy a tervezetnél többet fordíthatunk segélyezésre, az a vállalat gazdasági vezetőinek pozitív hozzáállása is múlt. Megértettük gondjainkat, nehézségeinket és az ilyen irányú szakszervezeti kezdeményezéseket kivétel nélkül egyetértéssel fogadták.

Elnézésüket kérem a számok sokaságáért, ám a magyarokat kézenfekvő: a TT sok irányú pénzügyi munkát is végez, erről pedig csak a számok beszélnek, ezen összegek felhasználásáról pedig köteles konkrétan beszámolni azoknak, akik megválasztották — tehát Önöknek.

Egy kicsit azonban elidőznék a segélyezési bizottság tevékenységénél, hiszen a TT olyan bizottság, mely a legtöbb kritikát kapja.

Nyilvánvaló, hogy minden évben nem számíthatunk arra, hogy a tervezetnél magasabb összeget fordítsunk segélyezésre tehát a meglevővel szabadon gazdálkodunk. Minthogy a kérelmezők száma nagy, és az összeg adott, az is nyilvánvaló, hogy jobban meg kell válogatnunk a segélyezésben részesíthető körét. És ebben rejlik (ebben kellene), a bizalmiak nagyobb felelőssége. Ők azok, akik a hozzájuk tartozó dolgozók szociális körülményeit jobban ismerik, mint a bizottság tagjai, tehát a velük szemben támasztott követelményeknek úgy feleljenek meg, hogy felelősséggel javasolják (vagy ne javasolják) a segélyt. Megjegyzem: az elmúlt évben egyetlen olyan kérelemmel sem találkoztunk, melyet a bizalmi ne javasolt volna, noha a velük való személyes beszélgetésből kiderült, hogy olykor nem minden kérelemmel értenek egyet, melyet egyébként javasoltak. Ebből következik, hogy Önöknek is, a bizalmiaknak is, nekünk is jobban oda kell fiyelnünk, hogy a segélyt a valóban rászorulóknak adják.

Vessenek egy pillantást a segélykeret forrásaira! Ebből világosan kiolvasható, hogy a vállalati segélykeret a magasabb, vagyis az, amelyben mindannyiunk munkája benne van (hiszen ez a vállalat nyereségének szociális célokra fordítható hányada). Már is világosabb, miért fontos az, hogy a kérelmező rászorult legyen, és érdemes legyen a támogatásra!

Es most néhány szót szeretnék a lakáselosztó bizottság

éves munkájának is szentelni. 1986. évben 30 kérelem érkezett, támogatást 18 személy kapott, elutasítva 7 db, folyamatban 5 db, 8 db lakásra végkijelölési jogot vásároltunk, hogy mégis 10 lakással tudunk gazdálkodni, az azzal magyarázható, hogy két olyan dolgozónk is kapott ebből a keretből, akik már rendelkeztek lakással, de időközben nagyobb lakásra szereztek igényjogosultságot.

A TT munkájának eddigi részletezése szakszervezeti jellegű. Mint utaltam rá, a TT államigazgatási feladatokat is ellát. Jogorvoslati gyakorlatot folytat a társadalombiztosítási juttatásokkal kapcsolatos ügyekben. Melyek ezek?

— 1 esetben gyermekápolási táppénzes állomány meghosszabbítását kértük méltányosságából, a társadalombiztosítási igazgatóságnál;

— 3 dolgozónknak kértünk táppénzes állomány meghosszabbítását méltányosságából;

— 1 dolgozónknak tanácsai szociális segély intézése folyamatban van;

— 8 esetben intézkedtünk az üzemi kifizetőhelyén dolgozók részére járó társadalombiztosítási juttatások soron kívüli kifizetése érdekében;

— 1 esetben — élve a 3/1975. SZOT-szabályzat rendelkezésével — egyedülállóknak nyilváníttunk olyan dolgozókat, aki egyébként nem egyedülálló. Ez némi magyarázatra szorul: az apa átmeneti időre nem rendelkezett a családi pótlék folyósításához szükséges feltételekkel, így az anya három gyermekére nem kapott családi pótlékot, amelyre egyébként nagy szüksége volt a családnak.

A TT törvényadta jogát érvényesítve, az anyát méltányosságából erre az átmeneti időre egyedülállóknak nyilváníttotta. Az anya rendelkezett az imént említett feltételekkel, így az ő jogán kifizethetővé vált a családi pótlék.

Ezek munkánk pozitív oldalai. Nem lenne azonban teljes a kép, ha nem szólnék az árnyoldaláról is. 1986-ban — sajnos — 3 dolgozónk hamisította meg táppénzes papírjainak adatait. A munkáltató a vállalati Társadalombiztosítási Tanácsának jelenlétében folytatta le az eljárást. Az eljárásról készült jegyzőkönyvet el kell küldeni a Társadalombiztosítási Igazgatóságnak. Itt szigorúbban minősítették dolgozóink vétkességét; valamennyi esetben közokirathamisítás vádjával polgári peres eljárást kezdeményeztek. Ez, azon túl, hogy sok kellemetlenséggel jár, jelentős anyagi veszteséget is okoz vétkes dolgozóinknak. Magas pénzbüntetést és a perköltséget is ki kellett fizetniük.

A kissé hosszúra nyúlt beszámoló után nem maradt más hátra, mint békés, boldog, sikereskedő új évet, eredményes együttműködést kívánjak Önöknek a TT minden munkatársa és a magam nevében.

Balogh Józsefné
TT-elnök

Szb ifjúsági tagozat alakult

December 10-én megtartottuk a Szakszervezeti Bizottság Ifjúsági Tagozatának választási ülését. Korábbi újságcikkben már tájékoztattuk a dolgozókat arról, hogy mi az Ifjúsági Tagozat rendeltetése, miért határozott úgy a SZOT, hogy ezeket a tagozatokat létre kell hozni, melyek a főbb feladatok, valamint ennek a szervezetnek milyen jog- és hatásköre van.

A szakszervezeti bizottság úgy foglalt állást, hogy vállalatunknál a tagozat 1 fő titkárból és 4 fő vezetőségi tagból álljon. A választási értekezleten két kötelező napirendi pont volt, mégpedig: a résztvevő küldöttek általános tájékoztatója és a választás lebonyolítása.

Annak ellenére, hogy a SZOT és az ÉDOSZ ide vonatkozó irányelvei lehetővé tették, hogy

a választás nyílt szavazással történjék, úgy döntöttünk, hogy az titkos legyen, valamint a vezető posztjára két személyt jelölünk.

A jelölőbizottság elnöke, Csomor Miklós terjesztette elő a jelölteket. A jelenlevők ezzel nem minden esetben értettek egyet, más személyeket is jelölni kívántak. Így alakult ki végül is az a szavazólap, amelyen Varsány Istvánt és Bosnyák Gábort titkárnak, tagoknak: Nevelős Mihályné, Szabóné Neubauer Szilvia, Kling Péter II., Piukovics Lajos, Fehér Sándor, Tóth György, Tóth Ilona dolgozókat jelölték.

A titkos választást a szavazatszedő bizottság bonyolította le. Munkájuk bőven akadt, a szavazást kétszer kellett megismételni, mert a jelöltek

közül volt olyan, aki, nem kapta meg a szükséges szavazatokat. A harmadik forduló, — amely már a nyílt szavazás volt — hozta meg végül az eredményt. A szakszervezeti bizottság mellett működő ifjúsági tagozat vezetője Bosnyák Gábor, tagjai pedig: Nevelős Mihályné, Szabóné Neubauer Szilvia, Kling Péter II. és Tóth György lettek.

A közeli hónapokban a tagozatnak el kell készíteni a munkatervét, meg kell ismerkedni a szakszervezet feladataival, jog- és hatáskörével, az szb és a bizalmi testület munkájával azért, hogy munkamódszereiket ehhez tudják alakítani, ennek szellemében tudják a rájuk bízott feladatokat megoldani.

S. I.

Több táppénzes nap

Balesetek 1986-ban

Az üzemben történt balesetek száma kedvezően változott az 1985-ös esztendőhöz viszonyítva 16-ról 10-re csökkent. A kiesett munkanapok száma ellenben növekedett, 172 napról 320 táppénzes napra. A nagymérvű romlás egy 1985-ben történt baleset okozta, amely 262 kiesett munkanappal járt 1986-ban is. Ha így vizsgáljuk az 1986-os táppénzes napokat, akkor itt is javulás tapasztalható, mivel a 320 munkanap 89-re csökkent.

Romlás tapasztalható az úti baleseteknél. Dolgozóinkat munkába jövet és hazafelé menet ért sérülések száma növekedett, így természetesen a kiesett munkanapok száma is. Ezúton szeretném felhívni dolgozóink figyelmét, hogy ne csak a munkahelyen vigyázzanak fokozottabban testi épségükre, hanem az utcai forgalomban is.

Az elmúlt év folyamán sok probléma adódott abból — négyeszer —, hogy a dolgozók nem jelentették balesetüket, illetve késve, vagy a sérült és tanúja másképp emlékezett a történetekre. Ezúton szeretném dolgozóink figyelmét felhívni arra a kötelességükre, hogy legkisebb sérülésüket is azonnal be kell jelenteni munkahelyi vezetőjüknek.

Vállalatunk kollektíváját, a fent említett helyzet további javulása érdekében egy játékos tesztre szeretném megvitatni, melyből tanulni is lehet. Akik a helyes megfigyelt 1987. február 10-ig eljuttatják Szedeli György munkavédelmi vezetőhöz, vagy Magyar Miklós energikushoz, azok között könyvjutalmakat sorsolunk ki. Az alábbi állításokról kell eldönteni, hogy igaz vagy sem. A teszthez jó szórakozást és balesementes jó munkát kívánok.

- 1) Útkereszteződésben, kijelölt gyalogátkelőhelyen csak azzal a járművel szemben van elsőbbsége, amelyik az ön által keresztelni kívánt útestre kanyarodik.
Igaz — Hamis
- 2) A kijelölt gyalogátkelőhely a gyalogosok részére teljes védelmet nyújt minden körülmények között.
Igaz — Hamis

PECSI DOHÁNYGYAR

A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja
Szerkesztli a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő:
dr. Simonné dr. Bernáth Erika
Kladja a Baranya Megyei
Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Jádi János
Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft

Pécel Szilva Nyomda
7630 Pécs, Engel János u. 8.
F. v.: Farkas Gábor igazgató

A múlt év beszerzései közé tartozik a kartonemelő berendezés. Képünkön már üzembe állítva működik.

Miért dohányzunk?

berek az étvágycsökkentő hatását hangsúlyozzák.

Az utóbbi években végzett lélektani vizsgálatok valószínűsítették, hogy a dohányosok által említett szubjektív indokok helytállóak. A dohányos ember csak a nikotin segítségével éri el a megszokott teljesítményét.

Mi vezérli a dohányost abban, hogy mikor gyújtson rá, s mennyit szívjon?

Van egy elmélet, mely szerint a nikotin az, amely rágyújtásra serkenti a dohányos embert. Eszerint a dohányzónak az agyában a „nikotínéhség” és „nikotintelítettség” váltakozása szabályozza a dohányzás gyakoriságát. Kísérleti szemé-

lyekkel ez igazolódott, hiszen akik nikotinjekciókat kaptak, ritkábban gyújtottak rá, és azok, akik enyhébb cigarettát kaptak, a megszokottnál, sokkal többször gyújtottak rá. De azt, hogy konkrétan mi okozza a dohányzásra való hajlamot, nagyon nehéz megállapítani. Hogy kiből lesz erős dohányos, vagy nem dohányzó ember, azt sem könnyű kiszűrni. Az bizonyos, aki egyszer rászokott a dohányzásra, nehezen tud lemondani róla — bár a leszokás csupán akarat kérdése. Talán minden dohányos életében egyszer megpróbálkozik ezzel, de csak alig egynek sikerül.

M. T. J.

Az Élet és Tudományban megjelent egy cikk a dohányzásról, melyben az írás szerzője arra próbált rámutatni, hogy az embereket mi készíti e káros szenvedélyre. Mert „a dohányzás ártalmait bizonygatja, rengeteg érv ellenére egyre növekszik azoknak a száma, akik e szenvedélynek hódolnak”.

Az emberek többsége azt mondja, azért dohányzik, mert úgy tapasztalja, hogy a dohányzás csökkenti a fáradtságérzetét, megnyugtató, levezeti az idegességüket, segít az összpontosításban, serkentő hatású, megnyújtja azt az időszakot, amelyben jó teljesítményre képes. Vannak olyanok, akik úgy érzik, hogy dohányzaskor csökken az erőszakosságuk, gyakran pótcselekvésnek szerepel. A házira hajlamos em-

Új munkatársunk Purget József

Hagyományainkhoz híven tovább folytatjuk a vállalatunkhoz került új munkatársaink bemutatását. Purget József villamos mérnök néhány hónapja került hozzánk a műszaki osztályra. A vállalat nyáron pályázatot írt ki, ennek alapján „próbált szerencsét” nálunk. Őt kérdezem arról, miért jött ide dolgozni, eddig milyen tapasztalatai vannak?

— A vállalat illetékes vezetőivel annak idején többször tárgyaltam, megismertem a rám váró feladatokat, a velem kapcsolatos elvárásokat, terveket, ez volt az alapja, hogy egy nyereséges, jól működő vállalatnál dolgozhat az ember. Úgy gondoltam, hogy itt érdekesebbek a feladatok, nagyobb a lehetőség a szakmai fejlődésre is. Még egy „kényelmi” szempont is közrejátszott: előző munkahelyemen sokat kellett vidékre járni, ez problémát jelentett nekem.

— A „messziről jött emberre” mindig jobban figyelnek, a

régiakat érdekli az, hogy beváltja-e a hozzáfűzött reményeket. Mit dolgozik, mostanában mivel foglalkozik?

— Gondolom, mindenki, aki ide kerül, azzal kezd a vállalati működését, hogy megismerkedik a munkaterületéhez tartozó dolgokkal, valamint próbál áttekintést szerezni a vállalat működéséről. Ez az én esetemben is így történt. Rövidebb-hosszabb időt töltöttem a termelési főosztályon. Természetesen még sok időnek kell eltelnie ahhoz, hogy elmondhassam: „dohánygyári” vagyok. Egyedi feladatokat már kaptam, amelyek beruházásokkal és fenntartással kapcsolatosak, legjobban a műszaki ellenőrzéshez tudnám hasonlítani. Az eddigi legérdekesebb feladatomból az volt, hogy részt vehettem a számítógép folyamatos áramellátásának kidolgozásában. Bekapcsolódtem a műszaki osztály szervezeti felépítésének átalakításába is, javaslataimat figyelembe vették, sőt munkaköri leírások elkészítésében is közreműködhettem.

— Hogyan sikerült beilleszkedni?

— Én nagyon szívesen jöttem ehhez a vállalathoz, természetesen ez csak az egyik oldal. Az, hogy esetleg évekig vagy talán végleg itt dolgozzam, ah-

hoz az is szükséges, hogy befogadjanak. Eddig nem panaszkodhatom, mert úgy a műszaki osztály dolgozó, mint a termelési főosztályon, vagy más területen dolgozó munkatársakkal szót tudok érteni, nem tapasztaltam sehol, hogy ellenérzéssel fogadtak volna. Ez az előlegezett bizalom jó, mert ilyen légkörben lehet kezdeményezni, esetleg újítani.

— Mit vár ettől a vállaltól a későbbiekben?

— Hosszú távra konkrétan még nem tudok tervezni, de azt már látom, hogy a műszaki fejlesztés területén szeretnék komolyabb munkát végezni. Ez az a terület, amely szakmailag is a legközelebb áll hozzám. Óriási lehetőségek vannak a számítógépes vezérlésben és általában elektromos területeken, pl. nagyon szívesen foglalkoznék az előkészítés számítógépes vezérlésével is.

— A magamfajta „lakus” úgy képzelem, hogy műszaki fejlesztéssel elsősorban olyanoknak kell foglalkozni, akik hosszú idők óta itt dolgoznak, szinte minden gép, minden porcióját ismerik. Így van ez?

— Csak részben osztom ezt a véleményét. Természetesen nem hátrány, sőt határozottan előny, ha valaki széles körű helyi ismeretekkel rendelkezik. Vannak azonban az előbb említett irányítással és vezérléssel kapcsolatos olyan területek és lehetőségek is, ahol nem az adott gépészeti vagy technológiai ismeret a döntő.

— Ebben a „géemkázó, maszokoló” világban szinte adja magát az a kérdés, hogy fiatal mérnök mivel tölti szabad idejét?

— Szerencsés helyzetben vagyok, mert már van lakásom, a családtól is kaptam segítséget, így megengedhetem magamnak azt a „luxust”, hogy szabadidőmet nagyrészt barokcsalással és olvasással töltsem. Ahhoz, hogy az ember valamennyire is lépést tudjon tartani a szakmával, elengedhetetlen a szakfolyóiratok, szakkönyvek olvasása, ez pedig időigényes. Ezért nem jörok géemkázóba, ezért nem fuszok.

— Azt kívánom Önnek, hogy sok év elmúltával is ilyen érdeklődő, bizakodó legyen!
Sigora Irma

Gazdaságirányítás '87

November hónapban „Gazdaságirányítás '87” címmel 3 napos tanfolyam volt a Kereskedelmi Kamarában. Az előadássorozat átfogó képet adott népgazdaságunk jelenlegi helyzetéről, a következő években várható gazdaságpolitikáról.

A nyitó előadást Geisz Mihály, a megyei PB gazdaságpolitikai osztályának vezetője tartotta. Röviden összefoglalta az országunk gazdaságpolitikáját, annak történelmét a felszabadulás óta. 1978-ig gazdaságunk egyre növekvő pályán volt. Ez meglátszott az akkori életszínvonal javulásán is. Ebben az időben adósságállományunk fokozatosan nőtt, értéke meghaladta az 1 milliárd dollárt. Jelenleg népgazdaságunk minden erővel a fizetőképességünk megőrzéséért küzd, ami gazdaságpolitikánkat alapvetően meghatározza. Miközben egyre több termék exportálunk, azok értéke tragikusan csökken. Az általunk exportált termékek ára évről évre rohamosan csökken, vele szemben az importárak emelkednek (cserearányromlás).

Mivel gazdaságunkban a hatékonyság alakulása nem a szükségesnek megfelelő, így nem készül annyi áru, hogy az export szintjét teljesítsük, ezért csak a fogyasztási javakat lehet visszafogni és exportálni. Ez az utóbbi években úgy a vállalati beruházásokban, mint az életszínvonal csökkenésében érezteti hatását. 1985-ig külkereskedelmünk mérlege még aktívummal zárt, viszont annak nagysága nem volt elég ahhoz, hogy az adósságunk utáni kamatot visszafizessük.

1986. végére várhatóan a külkereskedelmi mérleg passzívummal zár. Elérkeztünk oda, hogy a külkereskedelmegyensúlyát sem tudtuk megoldani. Miközben az egyensúlyt akarjuk megőrizni, az állászközpontunk átlagos életkora megnőtt, jelentős része kioregedett, lecserélésre szorul. Az

elvonások mértéke olyan nagy (kb. 80 százalék), hogy a vállalatok számára nem marad erőforrás újabb, modernebb gépek vásárlására. Aki még ennek ellenére is bírtak fejleszteni (pl. vállalatunk is), azoknak szembe kellett nézni azzal, hogy a fejlesztés után is adóznuk kell. Vagyis: a jelenlegi gazdaságpolitika, ami magában foglalja az árendeszerünket, jövedelemcsökkentésünket, adózássunkat, ösztönzésünket, stb. gyökeres megreformálásra szorul. Az utóbbi években végrehajtott gazdaságpolitikai változtatások átfogó intézkedéseket nem eredményeztek, amelynek az egyik oka a nem következetes végrehajtás, ill. véghezvittele volt. Miközben a nyereséget termelő vállalatunkat kemény adóterhek súlytják, sok veszteségeset, tartósan fizetőképteleket a költségvetés támoogat. Gazdaságpolitikánk leszűkül az „adóztatási politika” szintjére és jelenleg odáig jutott, hogy nincs mit elvonni.

Gazdaságpolitikánk a következő években jelentősen át fog alakulni. Elsőként, 1987. január 1-jétől bankrendszerünk kétszintűvé válik. Az MNB általalakult központi bankká, a megyei igazgatóságok üzleti bankká és a Magyar Hitelbank nevet fogják viselni. Baranya megye területén még két jelentős üzleti bank alakul. Pécssett fog működni az Állami Fejlesztési Bank. Mohács-Siklós térségében az Országos Kereskedelmi és Hitelbank nyílik meg. Ezen kívül lesznek kisebb üzleti bankok. A legjelentősebb változás abban van, hogy bankrendszerünk nyereségérdekelt lesz, saját magukat kell fenntartani. Durván megfogalmazva: olyan vállalati hitelügyeket nem fog kielégíteni, ahol nem látja annak megtérülési lehetőségét. Minden vállalatnak egy üzleti banknál kell, hogy kezeljék az egyezményüket. Ez nem jelenti azt, hogy hitelt csak ott vehet fel. Az üzleti bankok széles kö-

rű szolgáltatást is végezhetnek a vállalatok számára: Pl.: kötvény kibocsátásának előkészítése, kereskedelmi hitelbe befolyhatnak, liasinghez segítséget nyújt, faktoring műveletet hajthat végre, folyószámlahitelt kiterjesztheti 15 napon túra is, váltó leszámítolása, kamatkedvezmény adása, a vállalat lekötetlen tőkét, annak hozzájárulásával megforgathatja. Bankrendszerünk átszervezése a monetáris (pénzügyi) szabályozás alapköve. Az érdekeltségi rendszer összhangja nem tűri a veszteséges gazdálkodást.

Másik jelentős lépés a tartósan veszteségesekről szóló törvény, azok szanálása, felszámolása. Egy egészséges gazdaságban ugyanolyan természetes az új vállalatok alakulása, mint bukása. Ez is a fejlődés alapja. Ez a hiedelmek ellenére nemcsak azt jelenti, hogy a vállalatokat le kell állítani, be kell zárni. Ez csak a végső esetben jöhet szóba. Termelését nyereségesé kell tenni, aminek módja lehet szervezeti változás, profilmodosítás stb. A legfontosabb lépés a várhatóan 1988-ban bevezetésre kerülő „hozzáadott érték” típusú vállalati adózás és a hozzá szervesen kapcsolódó „személyi jövedelemadózás”. Ez a változtatás minőségileg átrendezi a jelenlegi törz adózássunkat, árendeszerünket, költséggazdálkodásunkat, ösztönzésünket stb. Ezzel megerősítjük az alapja a vállalatok közötti versenyzetetésnek.

Az adózás technikai lebonyolítása egyszerűbb, mint a jelenlegi formula. Lényege a belső tartalmi minőségi változásban van. A vállalat csupán „nettó kifizetési ügyletet” bonyolít le. Eredménye, hogy egy azonos árucikk értéke előállításánál változhat, ami az áruárakon versenyhelyzetet teremthet.

Fehér Sándor
közgazdasági csop. vez.

A természet erői és az autózás

Napjainkban világszerte, s így hazánkban is egyre nő az autók és autózók száma. Ezzel párhuzamosan nő az autóbalesetek áldozatainak száma is. A közlekedési balesetek mintegy 40 százaléka valamilyen természeti jelenséggel van kapcsolatban, olyannal, amely egyaránt hat az útra, az autóra és vezetőjére is. És nemcsak a kevésbé rutinos, „hétévű” vezetőre, hanem a hivatásos vezetőkre is.

Íme néhány jótanács, érdekes megfogadni!

A nap... Reggel van, a levegő tiszta és kellemesen hűvös, az ég felhőtlen. Minden vezető ilyen autós útra vágyik. Igen ám, de amikor az út kettő felé fordul, hirtelen szemébe vág a vakító napsugár. Itt az első közlekedési balesetforrás! A vakítóan éles fény legálább két másodpercre képtelenné teszi a vezetőt arra, hogy gyorsan felmérje a közlekedési helyzetet. Egyeseknek még arra sincs idejük, hogy lehajtsák a szemük elé a fényvédő ernyőt — s már véget is ér az autós túra.

Etelik néhány óra, a nap már magasabba emelkedett és nem süt a vezető szemébe. De máris itt az újabb veszély: a tűző nap felhevíti a karosszériát, s a kocsiiban egyre nagyobb lesz a hőség.

A vezető nagy melegben lassabban reagál a veszélyhelyzetre, s akár 0,3 másodpercet is késik. Ha a kocsi 80 km/óra sebességgel halad, akkor a kocsi a normálhoz képest 7–8 méterrel hosszabb utat tesz meg a fékezéstől számítva.

Az sem előnyös, ha maga a kocsi túlmelegszik: megnő a kerekben a légnyomás, felpuhulnak a gumik, itt a defekt veszélye!

A nagy hőség ellen ne huzattal védekezzünk (csak reumát kapunk tőle), hanem álljunk néhány percre árnyékba, szellőztessük ki a kocsit és magunkat is...

Az eső... Beborult az ég, elered a hűsítő, langyos eső. Megszűnt a kocsiban az elviselhetetlen hőség, szívesen a gázra lépünk... De ne tegyük!

Újabb veszély leselkedik ránk! A tűző nap kiolvasztotta az aszfaltból az olajat, kátrányt, s az esővízzel keveredve az utat most vékony emulzió borítja, s a kerek tapadása jelentősen csökken. Ha most nem fogjuk vissza a sebességet, akkor egy hirtelen fékezésnél a kocsi megcsúszik, s máris oda a kocsi feletti uralom.

Erősebben esik az eső, már lemosta az útról az előbbi emulziót, a kerek jobban tapadnak. A sebességet már nö-

velhetjük, de csak óvatosan. Ugyanis erős esőben, nagy sebességnél az út és a kerék között vékony vízréteg képződik, s a kerek ezen nem gördülnek, hanem csúsznak, mint a jégpályán. Korcsolyavásárlás helyett inkább a gázt csökkentjük.

Az éjszaka... Téved, aki azt hiszi, hogy éjszaka, kisebb forgalomban biztonságosabb a közlekedés. A balesetek fele éjszaka történik. A reflektorok nem világítják meg kellően az utat, fáradeknyobb a vezető is. Ha tíz kilométerrel növeljük a sebességet, négy méterrel csökken a látótávolság. Tanácsos éjszaka 30 százalékkal lassabban haladni, mint amennyivel nappal ugyanazon az úton mennénk. Hasznos az is éjszaka, ha valakit követünk és figyeljük a helyzetjelző lámpáját.

A köd... A váratlanul ködbe kerülő vezetőt saját pszichikai tehetetlenség jellemzi, noha tudja, mennyire megromlottak a látási viszonyok, nem csökkenti azonnal a sebességet. A balesetek többsége éppen emiatt azokban a percekben következik be, amikor a vezető belekerül a ködbe. Ezért sűrű ködben, ahol 30–40 méterre, vagy még kevesebbre csökken a látótávolság, ajánlatos a sebességet ennek megfelelően csökkenteni.

Dohánytermelési körkép

Nézzük meg, mi újság a dohánytermelés, feldolgozás, értékesítés és fogyasztás vonatkozásában néhány európai országban.

Hazánk dohánytermelésében a kisparcellás és üzemi kísérletek eredményei alapján fajtaváltás van folyamatban. Ez a néhány éve tartó folyamat különösen a Virginia típusú fajtacsoportokon belül figyelhető meg. A bel- és külpiazi igényekhez rugalmasan alkalmazkodó termékszerkezet kialakítására való törekvés mindkét fermentáló vállalat munkájára jellemző.

A gyártási szempontból már nem megfelelő a Pálmostoni fajta. Termelését a DDT (Dunántúli és Duna-Tisza közti Dohányfermentáló Vállalat) 1984-ben megszüntette. Visszafeléjében van a VP9 fajtacsoport is. A keleti dohány területi részaránya 26,2 százalékról 37,8 százalékra növekedett 1984-ben. A Hevesi fajtacsoportba tartozó fajták termőképessége mind 1983-ban, mind 1984-ben az összes többi fajtával szemben a legyengébb volt. Területi részarányuk 19,2 százalékról 14,2 százalékra csökkent. Erőteljesen növekedett viszont a nyírségi fajtacsoportba tartozó fajták termőterülete (22,3 százalékról 33,0 százalékra). A terméshozamok a kedvezőtlen időjárás ellenére bebizonyították az új fajták jobb természetis tulajdonságait, az ökológiai feltételekhez való alkalmazkodási képességét, a vírusbetegségekkel szembeni ellenálló képességét.

A veteletterület csökkentését az indokolta, hogy az előző évről nagyobb készletek hal-

mozódtak fel. Az alacsonyabb átlagtermés oka a kedvezőtlen időjárás. Kutatók szerint a Virginia dohányból 7100 tonnát, Burley dohányból 1382 tonnát, egyéb dohányokból 14 202 tonnát termeltek. 1983-ban az országos átlagtermés 16,86 q/ha volt.

Figyelemreméltó, hogy a nagyüzemi dohánytermő terület 1984-ben az összes vetésterület 71 százalékára csökkent és ezen belül 14 százalékkal növekedett a háztáji gazdaságokban művelt dohánytermő terület. Ezzel Magyarországon, hogy az utóbbi években kifejlesztett kisüzemi mesterseges dohányzárítók 1984-ben a NYIDOFER körzetében 109 darabot, míg a DDT körzetében 60 darabot állítottak üzembe.

Az előbbi évekhez viszonyítva 1984-ben lényegesen növekedett az export dohánygyaral alap termelése. A DDT 106 tonna rubel-elszámolású és 451 tonna nem rubel-elszámolású, összesen 557 tonna fermentált dohányt, a NYIDOFER 562 tonna rubel-elszámolású és 740 tonna nem rubel-elszámolású, összesen 1302 tonna fermentált dohányt állított elő exportra. Az összes 1859 tonnából 1508 tonna dohányt sikerült 1984-ben exportálni. A cigarettá export 1984-ben 8,3 millió darab volt.

NSZK. — A cigarettagyártó iparban komoly erőfeszítéseket tesznek, hogy bővítsék az exportált, hengerelt dohánykocsnány termelést (CRS), mivel a hagyományosan előállított dohánygyagat kitöltőképessége lényegesen alacsonyabb. A hagyományos gőz-expansziós technika a dohányt oly mér-

tékben átvedesíti, hogy a későbbi szárítási költség igen magas. A Hauni cigarettagyártó egy sokkal energiatakarékosabb eljárást dolgozott ki. A jelenleg alkalmazott expanziós eljárásnál a CRS 50 százalékos vagy ezen feletti nedvességtartalmú, melyet ezután ismét kiszáritanak. Ez igen energiaigényes eljárás, mivel a nedvesítésre felhasznált nedvességet újra el kell távolítani. Ezekkel a módszerekkel és eszközökkel nedvesített CRS kitöltőképessége nagyobb, mint a hagyományos dohánygyagoté. A Hauni cég kidolgozott egy új gőzölési rendszert (HT), amelynek eredménye 20–30 százalékkal nagyobb a hagyományos nedvesítési folyamatok által elért értékeknél. Az új módszerrel az energiaszükséglet egyharmadára csökkent. Az új eljárásnál a készülékben kondicionált kocsnányt kb. 30 százalékos nedvességtartalom mellett tárolják, majd kb. 1,0 mm-es hengernyíláson át 0,15 mm szélességűre henkerlik. A megnövelt hengernyílás az első eltérés az eddigiektől. A 7–10 bar nyomású gőz a cső alsó részén levő számtalan lyukon keresztül befújja. Ez a dohány nagyfokú áramlását eredményezi és megindul a gyors hőtadás a gőzből a dohányba. A dohányt felfűtik 102–104 °C-ig. A dohánysejteknél ezáltal megnövekszik a gőznyomás és ez okozza a dohánykocsnány sejteiben a kitágulást (expanziót). A kitágulás időtartama kb. 10 sec. és befejeződik, amikor a dohány elhagyja a kondicionálót.

F. S.

Az üzemorvos írja A meghülésről

Az őszi esős időszak beköszöntétől a nyári melegek megérkezéséig, az év 6-7 hónapjában igen gyakoriak a hűléses megbetegedések. Az embereknek fáj a torkuk, köhögnek, náthásak, lázasak. Ha ezek a tünetek nagy számban fordulnak elő, azt mondják vírus-fertőzéses járvány van. Pedig ez tévedés. A típusos vírus fertőzésre a hirtelen fellépő magas láz, nagyfokú elesettség, végtagfájdalom a jellemző. Ha ez az állapot bekövetkezik, a betegnek szigorú ágynyugalomra van szüksége, lázcsillapításra, folyadékbevitelre és vitaminokra. Ezen kezelés hatására a láz néhány napon belül elmúlik, és egy-két lábadozási nap után, amikor a beteg gyenge, fáradékony, izzad, a beteg meg is gyógyul.

Más a helyzet az előbb említett náthás, köhögéses, torokfájós esetekben. Ilyenkor az orvos rendelése szerint, a lázcsillapítás mellett, szükség esetén antibiotikumok is kellene (penicillinszármazékok, Sumetrolin, stb), köhögéscsillapítók, valamint orrcseppek. Ezeket a betegségek különböző kórokozói okozzák, melyek az előbb említett gyógyszerekkel befolyásolhatók.

Más természetesen a helyzet, ha a vírus fertőzésben legyengült szervezet valamilyen társfertőzést kap, úgynevezett sz-

vödmény lép fel. Ilyenkor természetesen e vírusfertőzés esetében, illetve utána, a lázcsillapítókon kívül más gyógyszer is szükséges, nehogy a tüdő, szív, vese, idegrendszer tartósan károsodjék. Felmerül a kérdés, ha egy ilyen súlyos betegségről van szó, miért nem teszünk a megelőzésére valamit. Ez nagyon nehéz kérdés. A vírusoknak nagyon sok válfaja van, és sok faj mellett sok az alfaj is, melyek évről évre alakulnak. Így az előre elkészített oltóanyagok nem mindig hatásosak. Ez történt az idén is. A kisgyermek, öregek, súlyos szervi betegségben szenvedők vírusfertőzés elleni oltása megtörténik november végén, december elején, de nemrégiben új vírust határoztak meg. A teljes biztonság érdekében újra kezdték az oltóanyag gyártását. Az új oltóanyag január közepén érkezik Baranyába, és akkor kezdik el oltani a veszélyeztetett csoportokat. Amennyiben a fertőzés és az oltás között legalább két hét telik el, az oltás hatásos. Természetesen csak akkor, ha az emberek megfelelő vitaminokat tartalmazó tápanyagokat fogyasztanak, a hőmérsékletnek megfelelően öltöznék és megfelelő napirenddel (a munka és pihenés megfelelő arányával) fenntartják erőnlétüket.

dr. Varga Éva

Nőknek, erről-arról Itt a farsang!

A háziasszonyok keze még el sem felejtette a karácsonyi, szilveszteri ünnepek fardalalmait, máris újabb feladatok várnak rájuk: itt a farsang, amely vízkereztől napjától hamvazószertáig tart. A farsanghoz a karácsonyi ünnepkör után a leggazdagabb szokáshagyomány kapcsolódik: a farsangi mulatságban, pl. nagyokat kell ugrani, hogy nagyra nőjön a kender, a húslevesbe ugyane célból hosszú laskát kell főzni.

A farsang fő étele a farsangi fánk és a kocsonya. A magyarkonyha szinte dözsöl a fánk-készítésben, mindenki saját ízlésének megfelelően változtat ki a receptek közül, de az sem baj, ha mindegyiket kipróbáljuk. Jöjjön tehát a fánkok farsangja:

Burgonyafánk: Hozzávalók: 25 dkg liszt, 15 dkg burgonya, 4 dkg vaj, 4 tojássárgája, egy fél dl tej, 2 dkg élesztő, zsír a kisütéshez, 20 dkg darált sonka, vagy 10 dkg reszelt sajt. Összedolgozzuk a lisztet, a főtt, hámozott, áttört burgonyát, a vajat, a tojássárgáját, a fél dl tejet és az élesztőt. Pihentetjük. Ha megkelt, fánkokat szaggatunk belőle, forró zsírban kisütjük. Darált sonkával, vagy reszelt sajjal meghintve tálaljuk.

Hússal töltött burgonyafánk: Hozzávalók: 1 kg burgonya, 20 dkg liszt, 2 tojás, só, darált füstölt hús vagy maradék sült hús, olaj. A burgonyát héjában megfőzzük, meghámozzuk és forróan áttörjük. Hozzáadjuk a lisztet, tojást, egy csipet sót és sima tésztát gyúrunk. Szalvétával letakarjuk és egy fél óráig pihentetjük. A gyúródeszkát meglisztesszük, a tésztát ujnyi vastagra nyújtjuk, fánkszagatóval kiszaggatjuk, az egyik fánkot megtöltjük hússal, a másikat ráborítjuk, s a szélét jól összenyomkodjuk, hogy szét ne váljon. Forró olajban kisütjük, és mártáshoz, párolt főzelékféléhez vagy salátához tálaljuk.

Marosfánk: Úss egy csuporba két tojást. Bele egy kevés sót, cukrot. Verd össze jól. Önts hozzá egy mészely tejet, annyi lisztet, hogy palacsintaszerűségű legyen. Akkor tégy zsirt tepsibe egy ujnyi vastagon, s ezt forrald fel. Mikor legjobban forr, a tésztát kanalanként rakd belé, egy-egy kiska-

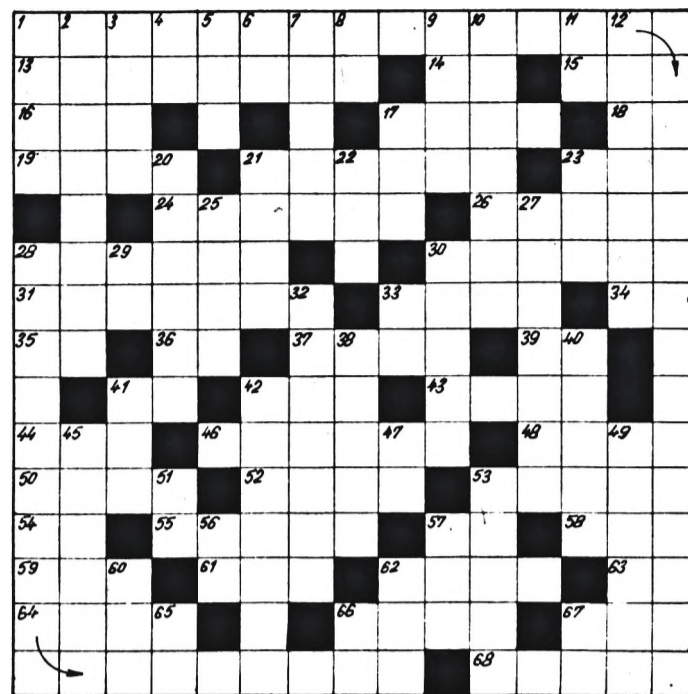
nállal egy helyre, és pirosra süsd meg.
És végül az „igazi” farsangi fánk: Hozzávalók: 50 dkg liszt, 8 tojássárgája, 10 dkg vaj, 3 dkg élesztő, kb. 3 dl tej, 5 dkg porcukor, 1 evőkanál rum, citrom, só, zsír. Egy dl langyos tejben megáztatott élesztővel, 8 dkg lisztel, 2 dkg kukorral kovászt készítenk, és langyos helyen megkelesztjük. A tojássárgákat 3 dkg cukorral kikeverjük, a rumot hozzáöntjük, citromhéjat reszelünk bele. A többi lisztből langyos tejjel, egy kis sóval, közepkeménységű tésztát keverünk, hozzáadjuk a bekevert tojássárgáját, a megkelt kovászt, jól összekeverjük. Ezután fokozatosan, háromszor hozzáöntjük a felvasztott langyos vajat, majd fakanállal jól kidolgozzuk a tésztát, amíg hályagosodni nem kezd és a fakanállal le nem válik. Ekkor kissé belisztezzük és ruhával letakárva, lanavos helyen kelesztjük. Ha megkelt, lisztezett deszkára borítjuk, megfelelő vastagságra kinyújtjuk, fánkszagatóval kiszúrjuk, lisztezett ruhára rakjuk és letakarva ismét kelni hagyjuk. Ha megkelt, a tésztá közepét ujjunkkal kissé benyomjuk és a benyomott oldalával tesszük nem túl forró zsírba. Egyszerre ne tegyünk sokat a zsírba. Előbb fedő alatt sütjük, majd ha szép világosra, barnára pirult, megfordítjuk és fedő nélkül készre sütjük. A kisült fánkokat szitára vagy rácsra szedjük, lehetőleg azonnal tálaljuk vaníliás porcukorral meghintve. Külön csészében hígított barackíz adunk hozzá. Ebből a mennyiségéből kb. 25 közepmagaságú fánkot süthetünk.

Rné

MÉTE-ből

A sokéves hagyományoknak megfelelően ebben az évben is megrendezésre kerül a MÉTE-ből. Helye: a Pannónia Étterem. Ideje: 1987. január 31., szombat este 19-04 óráig. A vacsorát 4-féle választékból mindenki kedve és ízlése szerint rendelheti. Éjfélkor tombola, mindenki nyer!
Belépő igényelhető: Kesztené Kiss Jolánál (áruforgalmi osztály) 200 Ft/fő áron.

Keresztrejtvény

VIZSZINTES: 1. A megfajtás első része (zárt betűk: O, U, P, E, L). 13. Képes nyaklanc. 14. Ellenérték. 15. Japán tornász. 16. Irta vala. 17. Szalonát kifőz. 18. Az Etna közepel. 19. Kérdés úrlapokon. 21. Hátralékosan. 23. Mary-Jose... 24. Zenei utasítás: kötötten. 26. Átmásoló. 28. Latin filozófus, költő. 30. Atigazit. 31. Energia. 33. Palm - keverve. 34. Fordított igenlés. 35. Csatazik. 36. Klasszikus költőszó. 37. Döntetlen a sakkbajnokságban. 39. Ludolf-féle szám - ford. 41. Ismeretlen magyar festő. 42. „Törve”. 43. Római gyűjtőfogalom. 44. Senki a végén! 46. Hízó. 48. A fordítottja soanyol folyó. 50. Svájci folyó. 52. Megfelelt (doktori minősítés). 53. Benzin minőségjelzője. 54. Rubidium vegyjele. 55. Vályú. 57. E.E.E. 58. Idegen művészet. 59. Amerikai államok szervezete (idegen röv.). 61. ... apacs. 62. Maláj tör. 63. ... genere (nemzetségtől származó). 64. Keverve leró. 66. Molett. 67. Ókori germán törzs. 68. Ritka férfinév.

FÜGGŐLEGES: 1. Idi... (ugandai vezető volt). 2. Lapátolja. 3. Az első férfi. 4. Galium vegyjele. 5. Egyformák! 6. Azonos hangzású betűk. 7. Főverőér. 8. Némán fen. 9. A Duna mellékfolyója. 10. Árat sokall. 11. Háziallat. 12. Az öt-tavak egyike. 17. ... mars! 20. Elektromos. 21. Műveletlen föld. 22. Időhatározó. 23. Fél-nikkel. 25. Ételízestő. 27. Dél-Amerikai patások. 28. A megfajtás második része (zárt betűk: O, A, T, B). 29. Idegen tagadás. 30. Fehérje. 32. Idősebbnek mondja. 33. Annyi mint! 38. A szerelmi költészet műzsója. 40. Bejárat. 41. Béke - oroszul. 42. Esernyő. 45. Színpadni műfaj. 47. Ám. 49. Világbaajnok fogathajtó (György). 51. Német tojás. 53. Tanítá. 56. Személynévadás. 57. Kevert ler. 60. Peru pénzneme. 62. Mázol. 65. EKI 66. Tellur vegyjele. 67. Menj! (Idegen).
Beküldendő a vízszintes 1. és függőleges 28. sorok helyes megfajtása február 4-ig. A helyes megfajtók között jutalomkönyvet sorsolunk ki.
A keresztrejtvényt Takács László készítette.

Hobbi

A zöldségtélek vetéséről

A legtöbb zöldségféle magját helybe vetjük. A tojásgyümölcsöt, a zellert azonban csak palántáról nevelhetjük. Leggyakrabban palántáról neveljük a paradicsomot, a paprikát és a káposztaféléket is. A dinya, a tökök, az uborkát, a salátát helybe vetve vagy előnevelt palántaként szaporítjuk.

A piacon vásárolt palánták fajta tekintetében nem megbízhatóak. A legbiztosabb, bár munkaigényesebb, ha szakboltokban ellenőrzött minőségű vetőmagot vásárolunk és magunk neveljük otthon a palántákat. Palántanevelésre alkalmasak a fóliasátrak, kis üvegházak, melegágyak, szabadföldi ágyak. Ha ezek nem állnak rendelkezésünkre, kisebb mennyiséget előállíthatunk meleg lakás jól megvilágított részében szaporítóládákban is.

Egy négytagú család ellátásához 1 m²-nyi felületen megtermelhető a szükséges káposzta, paradicsom, zöldséppaprika, fejesaláta, uborka és dinnye-palánta-szükséglet.

A magvetést a kiültetés előtt 4-8 héttel (zeller 8-10 hét) kezdjük meg, figyelembe véve a csírázási időt is. A legegyszerűbben hagyományos palántanevelő berendezés a biofűtéses, trágyatálas melegágy. Az 50 cm mély és 150 cm széles árokba széttráva szórjuk be a fűtést biztosító trágyát, amelyet erjedése, melegedése elején 30 cm vastagságúra jól betaposunk. Erre kerül a 20 cm vastag komposzt és tőzeg keverékből ál-

ló földréteg. A trágya berakásától kezdve takarjuk fóliával, vagy ablakkal. A talaj átmelegedése után várjuk meg a gyomok kelését és azt követően kapálással, egyengetéssel és tömörítéssel készítsük elő a melegágyat a vetésre. Vetés után komposztfölddel takarunk és tömörítünk, majd 3-5 liter vízzel egyenletesen öntözünk. Kelésig sötétben (fóliatakarással) tartjuk a vetést. Így nehezebben szárad ki. Lényeges, hogy a keléstől az állandó helyre ültetésig a palánták hőmérséklet-, nedvesség- és tápanyagigényét igyekezzünk mindig kielégíteni.

Lakásban cserepekben, ládában kikelt palántákat világos, de hűvösebb helyre tesszük, és ott két lombleveles korukig gondozzuk tovább. Ezután fagymentes, napos időben naponként egyszer hosszabb időre kitesszük őket a szabad levegőre, majd 3-4 nap múlva, ha fagyveszély nem fenyeget, éjszakára is.

A palántákat nem szabad elkényeztetni! Az elkényeztetett palánták átültetés után sokat sárgulnak. A jó palánta egészséges, zömök, amit óvatos öntözéssel és jó szellőztetéssel nevelünk.

A felszedés előtt a palántákat alaposan öntözzük be. Törekedjünk arra, hogy minél hamarabb földbe kerüljenek a palánták, hisz annál könnyebb az eredésük.

Drávavölgyi József

S P O R T

Az elmúlt év eredményei

Az 1986-os évben sporttevékenységünk folyamatos volt, az eredményesség tekintetében pedig igen sikeres. Rendezvényeink száma az értékelési időszakban 43 volt. Időrendi sorrendben az alábbiakban részletezzük.

Az eseménynaptárunk szerint időrendben haladva értékelésünk az alábbi:

JANUÁR:

- felkészülés a teniszezés beindítására, pályarendezés, szükséges eszközök (háló, tartóoszlopok stb.) elkészítése.

FEBRUÁR:

- ÉDOSZ sakkbajnokság, 28 versenyző részvételével, Dohánygyár: IV. helyezés;
- „Magyar Ifjúság Kupa” városi döntő női kispálya labdarúgás, I. helyezés.

MÁRCIUS

- városi kispuska-lövészverseny;
- horgász szakcsop. működése, folyamatos októberig;
- honvédelmi KL. 6. ford. bajnokság, folyamatos októberig;

„Magyar Ifjúság Kupa” megyei döntő női kispálys I. (csapatunk nem jutott tovább).

ÁPRILIS:

- tenisz szakcsop. működése, folyamatos októberig;
- „Felszabadulási Kupa” ffi. kisp. Ir., III. helyezés;
- „Tömegsport Kupa” városi KISZ-biz. szervezésében, ffi. V. helyezés;

- városi kisp. Ir. bajnokság II. osztály, folyamatos, ffi. VI. helyezés;
- kisp. Ir. találkozók 6 alkalommal, folyamatos, szeptemberig (részvételenség miatt kiesett csapatunk júliusban).

MÁJUS:

„Földvár Kupa” Balatonföldváron, ffi + női Ir. verseny, női I. helyezés (az első helyezéssel elnyertük a jövő évi részvételi jogot, ami téritéscsökkentéssel együtt jár);
- „Kongresszusi Kupa” KISZ-szervezésben, ffi + női kisp. Ir. torna, mindkét csapat I. helyezés;
- „Mini-Mundiál” Göröcsöny (KISZ-szervezésben) kisp. Ir.

torna (selejtezőből kiesett az indított csapatunk);

- „Sopiana Kupa” kisp. I. helyezés;
- élelőlvészlet - városi szervezésben;

- „Házi lövészverseny” dohánygyári dolgozók részére;

- ÉDOSZ sportnap a Kínizsi-pályán, fisp. Ir., ffi I. helyezés, női II. helyezés, valamint atlétikai számokban 5 helyezést értünk el;

- dohánygyári „Juniális” a Malomvölgyben, résztvevők létszáma 250 fő (ebből 2 meghívott kisp. Ir. csapat);

- „Összetett Honvédelmi Verseny”, 4 fordulás, folyamatos augusztusig;

- THV saját dolgozóink részére (lövészklub rendezvénye);
- vállalati Ir. bajnokság, folyamatos szeptemberig;

JÚLIUS:

- „Bártfa LSE” sportnapja, ffi kisp. Ir., I. helyezés;

AUGUSZTUS:

- „SZMT Kupa” kisp. Ir. ban indult gyárunk, 104 csapatból ffi. 12. helyezés, női 3. helyezés, folyamatos, májustól;

- „Bártfa LSE” szervezésében „Augusztus 20. Kupa”, női I. helyezés;

- Dohánygyár szervezésében, „Augusztus 20. Kupa”, ffi. I. helyezés;

SZEPTEMBER:

- Kisp. lövészverseny + felkészülés ipari versenyre, folyamatos.

OKTÓBER:

- Ipari lövészverseny (Eger), 12 oklevél és a díjak 50 százalékát a Pécsi Dohánygyár dolgozói nyerték;

- THV 2. fordulás lövészverseny (május és október);

- HKL döntő lövészbajnokság;

NOVEMBER:

- „Super Kupa” pisztolylövészlet;
- asztalitenisz-bajnokság - KISZ-fiatalok részére és szervezésében.

DECEMBER:

- Házi sakkbajnokság fiatalok részére a KISZ szervezésében.

Takács Sándor

Az 1987-es eseménynaptár

Megnevezés:	időpont:	hely:
Természetbarát szakcsop. (folyamatos tevékenység)	jan.-dec.-ig	kij. hely
Sakkbajnokság (élelmiszeripari vállalatok részére)	febr. v. márc.	Pécsi D.-gyár
Kondicionáló terem kialakítása	febr.-dec.-ig	Pécsi D.-gyár
(folyamatos tevékenység)		
Horgász szakcsop. (folyamatos tevékenység)	márc.-okt.-ig	Rücker-tó
Tenisz szakcsop. (folyamatos, apr.-május intenzív tanfolyam)	márc.-okt.-ig	DÉDASZ pálya
Ifjúsági Tömegsport-napok (férfi, női labdarúgás)	április	Postás pálya
Városi kispálys labdarúgó-bajnokság (1 csapat II. osztályban, 1 csapat III. osztályban indul)	ápr.-okt.-ig	Postás pálya
Mecseki nyílt túra	április	kij. útvonal
SZMT Kupa összetett verseny (labdajátékok folyamatosan kerékpártúra)	ápr.-szept.-ig	változó
ÉDOSZ-sportnap	április	Kínizsi pálya
Városi kispálys labdarúgó-bajnokság (női)	május	kij. hely
Földvár Kupa (ffi, női kisp. labdarúgó verseny)	május	B. földvár
SZMT Kupa összetett verseny (Zöld nap-túra)	május 16.	Pécs
JUNIÁLIS-családi sportnap	június	Malomvölgy
SZMT-Kupa összetett verseny (kocogás)	június 6.	Pécs
Vállalati labdarúgó-bajnokság (üzemegységek között)	jún.-okt.-ig	Pécsi D.-gyár
SZMT-Kupa összetett verseny (sporthorgászat, úszás)	július 4.	Orfű
Aug. 20. Vándorkupa (ffi, kispálys labdarúgó verseny)	augusztus	Volán
Aug. 20. Kupa (ffi kispálys labdarúgó verseny)	augusztus	Pécsi D.-gyár
SZMT-Kupa összetett verseny (lövészlet)	szept. 26.	Pécs
Mecseki nyílt túra	szeptember	Pécs
Dohánygyári lövészverseny	október	Nyiregyháza
SZMT-Kupa labdajátékok döntő HÁZI asztalitenisz-bajnokság	október 3.	Pécs
Asztalitenisz-verseny (városi)	okt.-nov.	Pécsi D.-gyár
Szánkóverseny	dec. v. jan.	Pécs-Mecsek